

Kommenttipyyntö, Uudenmaan liitto: VISIO-kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Elinvoimalautakunta 15.04.2025 § 42

Uudenmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavan valmistelun. Kaavan nimi on VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava. Liitto pyytää kommentteja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sen nähtävilläoloaikana 10.3. – 29.4.2025. Kommentteja pyydetään ensisijaisesti Webropol-lomakkeen kautta <https://link.webropol.com/s/visio-kaava-oas>. Kommentit voi jättää myös sähköpostilla osoitteeseen [toimisto\(at\)uudenmaanliitto.fi](mailto:toimisto@uudenmaanliitto.fi).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa eli OAS:issa kerrotaan kaavan tavoitteista, sisällöstä ja tehtävistä selvityksistä sekä vaikutusten arvioinnista. Lisäksi siinä avataan, miten kaavan laadintaan voi osallistua kaavatyön eri vaiheissa. Suunnitelmaa tarkistetaan ja täydennetään tarvittaessa kaavatyön edetessä. Kaavan OAS:iin voi tutustua Uudenmaan liiton verkkosivuilla: www.uudenmaanliitto.fi/visio-kaava

Kaavan tavoitevuosi on 2050 ja alueellisesti kaava kattaa koko Uudenmaan alueen, lukuun ottamatta voimassa olevan Östersundomin maakuntakaavan aluetta Helsingissä, Sipoossa ja Vantaalla. Kaavan tultua voimaan, kaikki mitä ei erikseen tämän kaavan hyväksymisen yhteydessä kumota, jää aikaisemmista maakuntakaavoista voimaan. Kaavaluonnos valmistellaan vuonna 2025 ja se on tavoitteena asettaa nähtäville alkuvuodesta 2026. Ehdotusvaihe ajoittuu vuosiin 2026–2027. Tavoitteena on viedä kaava valtuuston hyväksyttäväksi vuonna 2027.

VISIO-kaava täydentää lainvoimaista maakuntakaavakokonaisuutta vihreän ja puhtaan siirtymän teemoilla. Kaikki teemat eivät tule näkymään kaavakartalla, vaan niitä voidaan edistää esimerkiksi selvityksillä tai hankkeilla kaavatyön aikana. Lisäksi joitain aiempien kaavojen teemoja päivitetään vastaamaan nykytilannetta.

Kaavan viisi teemakokonaisuutta on valittu laajan vuorovaikutuksen sekä lainvoimaisen kaavakokonaisuuden täydennys- ja päivitystarpeiden pohjalta: 1) Energia, 2) Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne, 3) Luonto ja hiilensidonta, 4) Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maanhuolto (koonti), 5) Vesihuolto ja vesivarat (koonti).

Teemoista laaditut kehityskuvat toimivat kaavan keskeisenä taustamateriaalina. Niissä hahmotetaan teemojen nykytilaa, tapahtunutta kehitystä ja tulevia kehityskulkuja sekä määritellään kehittämisen tarpeet.

Visio-kaavan tavoitteet on jaoteltu kolmeen kokonaisuuteen: 1) Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen; 2) Kestävän ja innovatiivisen kilpailukyvyn vahvistaminen; ja 3) Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen.

Kaavan tavoitteiden taustalla vaikuttavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Uusimaa-ohjelman painopisteet ja tavoitteet, voimassa olevan maakuntakaavan tavoitteet sekä muut valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet ja strategiat. Taustalla on huomioitu myös Agenda 2030 kestävä kehityksen tavoitteet (SGD) sekä Euroopan ja Suomen tavoitteita, strategioita ja sääntelyä vihreään, puhtaaseen siirtymään liittyen.

Vihdin kunnan lausunto Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (kommentit on jaoteltu Webropol-verkkolomakkeen osioiden mukaisesti):

1. Kommentteja kaavan teemoista ja sisällöstä

Vihdin kunta katsoo vaihemaakuntakaavan viiden teemakokonaisuuden palvelevan hyvin ilmastotavoitteita ja vastaavan ajankohtaisia maankäytön suunnittelussa esillä olevia kysymyksiä myös kunnassa. Erityisesti laajojen infrahankkeiden tiimoilta tulisi tutkia maakunnallisella tasolla kiertotaloutta ja massatasapainoa kuntarajoista riippumatta. Uudenmaan energiantuotannon ja vesivarojen huoltovarmuuden turvaaminen tulisi varmistaa yhteistyössä kuntien kanssa ja konkretisoida teemat selkeiksi ohjeistuksiksi. Luonto ja hiilensidonta-teemaa tulee pohtia kuntien maanomistustilanteiden kautta realististen toimenpiteiden mahdollistamiseksi.

2. Kommentteja kaavan tavoitteista

Tavoitteiden konkretisoinnissa tulee ottaa huomioon kunnissa jo tekeillä olevat suunnitelmat ja yleiskaavatyöt. Tavoitteiden tulisi lisäksi pitäytyä maakuntakaavan mittakaavan huomioiden riittävän ylätasoisina jättäen kunnille riittävästi suunnittelu- ja kehittämisvaraa.

Tavoitteista tulee johtaa toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä ottaen huomioon Uusimaan hajanaisemmatkin yhdyskuntarakenteet, sekä asumisen ja yrittämisen moninaiset muodot. Vihdin kunta toivookin maakunnallisessa suunnittelussa paneuduttavan eritoten mahdollisuuksien kartoittamiseen ja luomiseen jättäen kuntien innovaatioille ja kilpailukyvyn kehittämiselle tilaa.

Vihdin kunta näkee kestävä saavutettavuuden parantamisessa ja pitkämatkaisen joukkoliikenteen edistämisessä erityisen tärkeäksi Länsirata-hankkeen sekä logistiikan kestävien liikenneyhteyksien varmistamisessa vt 2:n ja vt 25:n parantamishankkeet.

3. Kommentteja suunnitellusta vaikutusten arvioinnista

Maakuntakaavan vaikutuksia tulee arvioida eri skenaarioissa jättäen pelivaraa kuntien yksityiskohtaisemmalle kaavoitukselle. Kaavan tavoitevuoden ollessa verrattain pitkä, tulisi kaavakartasta ja määräyksistä

tulla joustavat ja yhteiskunnallisiin muutoksiin sopeutuvat. Erityisesti innovatiivisen kilpailukyvyn varmistamiseen tarvitaan riittävästi joustavuutta ja erilaisia kehityspolkuja, jotka tulisi ottaa huomioon myös vaikutustenarvioinnissa. Visio- vaihekaavasta on mahdollista tehdä monia eri innovatiivisen vihreän siirtymän skenaarioita tukeva suunnittelun taustamateriaali.

4. Kommentteja kaavan alustavasta tietopohjasta ja tehtävistä selvityksistä

Vihdin kunnalla ei ole tässä vaiheessa kommentoitavaa.

5. Kommentteja vuorovaikutuksesta ja kaavaprosessista esim. tahot joita tulisi erityisesti huomioida kaavaprosessin aikana

Vihdin kunnan kaavoituksen työohjelmaan sisältyy vuosille 2025-2028 Vihdin strategisen yleiskaavan päivitystyö, joka pitää sisällään osin samoja teemoja kuin vaihemaakuntakaavan OAS:ssa esitetyt teemat. Vihdin kunta toivookin avointa ja tiivistä yhteistyötä kaavaprosessien aikana, jotta myös kunnassa esiin nousseet erityispiirteet ja tavoitteet tulevat huomioiduksi riittävällä tarkkuudella.

6. Muut kommentit

Vihdin kunta toivoo aktiivista kuntayhteistyötä prosessin eri vaiheissa.

Valmistelija	Teija Liuska-Eloranta etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 612 4193
Esittelijä	Elinvoimajohtaja Mika Herpiö
Ehdotus	Elinvoimalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että se antaa edellä olevan lausunnon Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan (Visio – Innovatiivinen vihreä siirtymä) osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.
Päätös	Elinvoimalautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle, että se antaa edellä olevan lausunnon Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan (Visio – Innovatiivinen vihreä siirtymä) osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.
Tiedoksi	
Kunnanhallitus 28.04.2025 125/10.02.00/2025	

Vihdin kunnan lausunto Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (kommentit on jaoteltu Webropol-verkkolomakkeen osioiden mukaisesti):

1. Kommentteja kaavan teemoista ja sisällöstä

Vihdin kunta katsoo vaihemaakuntakaavan viiden teemakokonaisuuden palvelevan hyvin ilmastotavoitteita ja vastaavan ajankohtaisia maankäytön suunnittelussa esillä olevia kysymyksiä myös kunnassa. Erityisesti laajojen infrahankkeiden tiimoilta tulisi tutkia maakunnallisella tasolla kiertotaloutta ja massatasapainoa kuntarajoista riippumatta. Uudenmaan energiantuotannon ja vesivarojen huoltovarmuuden turvaaminen tulisi varmistaa yhteistyössä kuntien kanssa ja konkretisoida teemat selkeiksi ohjeistuksiksi. Luonto ja hiilensidonta-teemaa tulee pohtia kuntien maanomistustilanteiden kautta realististen toimenpiteiden mahdollistamiseksi.

2. Kommentteja kaavan tavoitteista

Tavoitteiden konkretisoinnissa tulee ottaa huomioon kunnissa jo tekeillä olevat suunnitelmat ja yleiskaavatyöt. Tavoitteiden tulisi lisäksi pitäytyä maakuntakaavan mittakaavan huomioiden riittävän ylätasoisina jättäen kunnille riittävästi suunnittelu- ja kehittämisvaraa.

Tavoitteista tulee johtaa toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä ottaen huomioon Uusimaan hajanaisemmatkin yhdyskuntarakenteet, sekä asumisen ja yrittämisen moninaiset muodot. Vihdin kunta toivookin maakunnallisessa suunnittelussa paneuduttavan eritoten mahdollisuuksien kartoittamiseen ja luomiseen jättäen kuntien innovaatioille ja kilpailukyvyn kehittämiselle tilaa.

Vihdin kunta näkee kestävän saavutettavuuden parantamisessa ja pitkämatkaisen joukkoliikenteen edistämisessä erityisen tärkeäksi Länsirata-hankkeen sekä logistiikan kestävien liikenneyhteyksien varmistamisessa vt 2:n ja vt 25:n parantamishankkeet.

Vihdin kunta kohdistaa työpaikka-alueiden kehittämistä erityisesti Etelä-Vihdin alueelle. Etelä-Vihdin alueelle suunniteltujen työpaikka-alueiden, asemanseudun kuten myös kaupallisten palveluiden kehittämällä voidaan nähdä olevan niin kansantaloudellista kuin aluerakenteellista merkitystä. Vihdin kunta katsoo, että näiden alueiden potentiaalin ja merkityksen tunnistaminen on tärkeää maakuntakaavatyössä. Alueiden täysmittaisen potentiaalin hyödyntäminen on edellytys myös alueelta saatavan hukkalämmön täysmittaiseen hyödyntämiseen.

3. Kommentteja suunnitellusta vaikutusten arvioinnista

Maakuntakaavan vaikutuksia tulee arvioida eri skenaarioissa jättäen pelivaraa kuntien yksityiskohtaisemmalle kaavoitukselle. Kaavan tavoitevuoden ollessa verrattain pitkä, tulisi kaavakartasta ja määräyksistä tulla joustavat ja yhteiskunnallisiin muutoksiin sopeutuvat. Erityisesti innovatiivisen kilpailukyvyn varmistamiseen tarvitaan riittävästi joustavuutta ja erilaisia kehityspolkuja, jotka tulisi ottaa huomioon myös vaikutustenarvioinnissa. Visio- vaihekaavasta on mahdollista tehdä monia eri innovatiivisen vihreän siirtymän skenaarioita tukeva suunnittelun taustamateriaali.

4. Kommentteja kaavan alustavasta tietopohjasta ja tehtävistä selvityksistä

Vihdin kunnalla ei ole tässä vaiheessa kommentoitavaa.

5. Kommentteja vuorovaikutuksesta ja kaavaprosessista esim. tahot joita tulisi erityisesti huomioida kaavaprosessin aikana

Vihdin kunnan kaavoituksen työohjelmaan sisältyy vuosille 2025-2028 Vihdin strategisen yleiskaavan päivitystyö, joka pitää sisällään osin samoja teemoja kuin vaihemaakuntakaavan OAS:ssa esitetyt teemat. Vihdin kunta toivookin avointa ja tiivistä yhteistyötä kaavaprosessien aikana, jotta myös kunnassa esiin nousseet erityispiirteet ja tavoitteet tulevat huomioiduksi riittävällä tarkkuudella.

6. Muut kommentit

Vihdin kunta toivoo aktiivista kuntayhteistyötä prosessin eri vaiheissa.

Valmistelija	Teija Liuska-Eloranta etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 612 4193
Esittelijä	Kunnanjohtaja Erkki Eerola
Ehdotus	Kunnanhallitus päättää, että se antaa edellä olevan lausunnon Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan (Visio – Innovatiivinen vihreä siirtymä) osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Pykälä tarkastetaan kokouksessa.
Päätös	
Tiedoksi	